СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 304. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 31. грудня 1930. VOL. XXXVIII. No. 304. Jersey City, N. J., Wednesday, December 31, 1930. THREE CENTS.

ВИКИДАЮТЬ СТРАЙКУЮЧИХ З ПОМЕШКАНЬ

ДЕНВИЛ (Вірджінія). — З компанійних домів „Ден Рівер Милс" почали викидати родини страйкуючих ткачів. Задержано дві родини, які мали хорих.

Всі викинені знайшли притулок у домах страйкуючих товаришів.

СОТВОРИТЕЛЬ КЕРУЄ СВІТОМ.

КЛІВЛЕНД. — На конвенції товариства „Америкен Асосіейшен фор ди Адвенсмент оф Саенс" прибуло понад 5,000 найвизначніших американських учених. До них промовив перший уступаючий президент товариства, славний фізик д-р Роберт Мілікен, котрий одержав у своїм часі нагороду Нобля.

Д-р Мілікен твердив, що його наукові досліди на полі фізики переконали його, що всесвітом кермує Сотворитель, бо у всесвіті все обертається у великім порядку й так точно, як у годиннику. Він казав далі, що віра в еволюцію не є негацією релігії.

В НЮ ЙОРКУ ЖИВЕ 6,930,446 ЛЮДЕЙ.

ВАШИНГТОН.— З цензусового обчислення виходить, що в дні 1. квітня 1930 р. мав Ню Йорк 6,930,446 мешканців. Населення нюйорського стейту виносило 12,588,066 людей. За останнє десятьліття зросло воно на 2,202,839, себто на 21%.

МІСЯЧНО $2,200,000 В ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ.

НЮ ЙОРК. — Гуманітарна організація, на чолі якої стоїть бувший ґовернор Альфред Смит, а яка займається допомогою безробітним, подає, що за останні два місяці видавано на ту допомогу місячно по 2,200,000 долярів.

З тої допомоги користало 70,000 родин. Вже по тім пізнати, яке велике є тепер безробіття.

НЕ ХОЧУТЬ ТЕРПІТИ ПРОГИБІЦІЇ.

САН ХУАН (Порто Ріко). — На семій конвенції Хліборобського Товариства Порто Ріка ухвалено віддати конґресови справу знесення прогибіції, яка істнує від 1917 р. Стверджено, що прогибіція не дописала ні з морального ні з матеріяльного боку.

ЗГИНУЛИ НА ЕЛЄКТРИЧНІМ КРІСЛІ.

ТРЕНТОН (Ню Джерзи). — Трох молодих бандитів, у віці від 20 до 22 років, згинули на електричнім кріслі за вбивство трох людей при грабунковім нападі.

ЗАМКНЕНО 8 БАНКІВ.

НЮ ЙОРК. — Замкнено дальших 8 банків у ріжних місцевостях ріжних стейтів.

НЕ ЛИШАТИ ДІТЕЙ НА ВУЛИЦІ.

НЮ ЙОРК. — Миссис Маріяна Стон з Бронксу пішла до склепу, щоби полагодити свої орудки, і лишила дитину в візку на вулиці перед склепом. Коли вийшла зі склепу, вже дитини не було.

ПОКЛИКУЮТЬ ДОСА РАТУВАТИ ПАРТІЮ.

ВАШИНГТОН. — Републиканська партія хоче покликати Чарлза Доса на голову Републиканського Народнього Комітету на місце сенатора Феса, котрий має зрезиґнувати в березні слідуючого року.

В партії є тепер богато непорозумінь і терть. В такім стані вона не має виглядів на виграну підчас президіяльної кампанії. І от тому хочуть покликати Доса на голову, щоби він підніс престіж партії.

Дос є тепер американським амбасадором у Лондоні. Але кажуть, що він покине цей уряд, бо вертає до Злучених Держав, щоби кермувати шикаґовською світовою виставою, яка має відбутися 1933 р.

НОВИЙ РІК І ЗЛІ ЧАСИ.

НЮ ЙОРК.—Ресторани, клюби, готелі й театри подають через своїх управителів, що на Новий Рік заповідається добра забава. Кажуть, що навіть у добрих часах не замовлено стільки столів, як цього року.

УЗНАЄ 18 ПОПРАВКУ ЛЕҐАЛЬНОЮ.

БОСТОН. —'Суддя Джеймс А. Ловел не пішов слідами нюарського судді Клерка й не узнав 18 поправки незаконним актом, а навпаки, вирішив, що та поправка перейшла конституційною дорогою.

СТУДЕНТКИ НІЧОГО НЕ ЗНАЮТЬ ПРО ГИГІЄНУ.

НЮ ЙОРК. —На конференції інспекторів стверджено по дослідах, доконуваних в 150 каледжах і університетах, що студентки-фрешмени нічого не знають про вентиляцію, сухоти, умові недуги, гиґієну їди і т. п. З допитуваних дівчат 21% думало, що сухоти є дідичними, а 28% не привязувало ніякої ваги до щеплення проти віспи.

ТРЕБА ПРАКТИЧНИХ ЖУРНАЛІСТІВ.

БОСТОН. — На конвенції учителів журналістики піднесено, що журналісти, які виходять з нових шкіл, не мають витревалости. Молоді журналісти освічені, але замало практичні.

О. ВОЛОЩУК НА АВДІЄНЦІЇ В ПРЕЗ. ГУВЕРА.

REV. N. J. WOLOSHUK HAS AUDIENCE WITH HOOVER.

Rev. N. J. Woloshuk, pastor of the Ukrainian Greek Catholic churches of this city and Johnstown, in company of Robert F. Kelley chief of the division of eastern European afairs in the state department, had an audience with President Herbert Hoover at Washington this week. Rev. Woloshuk is a World war veteran, national chaplain of the Forty and Eight and a member of the American Legion.

Rev. Woloshuk conveyed the respects of the Forty and Eight, these of his fellow countrymen and primarily added his support to the protests against the treatment of Ukrainians at the hands of the Poles in Europe. He was given frank assurance of Division Chief Kelley, Rev. Woloshuk asserted, that Ukrainian-American citizens in Poland will be protected to the limit against the atrocities charged against the Polish people. President Hoover is quoted by the Rev. Woloshuk as commenting favorably on the high type of citizenship of Ukrainians who have become Americanized. En route home Rev. Woloshuk stopped over in Baltimore and was the guest speaker of the Lions club of that city

(Altoona Mirror, December 20, 1930).

ЗАВОРУШЕННЯ В С. Р. С. Р.

В західнім Сибірі недалеко Іркутська вибухли селянські заворушення. Селяни з 6 сіл утворили повстанчі відділи, спалили кілька рільничих комун і нападають на радянські уряди. На днях ці повстанці спалили комуну „Нове Життя" і вбили комуніста Оскерова, за що розстріляно 4 селян. В місті Наґінську робітники вбили комуніста Савіна.

ПОБОЇ І ПОГРОМИ.

В суботу, 22. листопада, біля 3 години дня кількох палкарів напало на п. С. Вишнівського на досить рухливій вулиці Костюшка в Луцьку, коли той повертався з праці в інспектораті РСУК, і набили його палицями по голові, спині й руці. — Тогож дня біля семої години вечора кільканацять боївкарів погромили помешкання філії „Сільського Господаря" й виборчого комітету 11-ки. Цеглами, киненими з вулиці, вибито всі шиби в чотирох фронтових вікнах. Підчас нападу в бюрі „Сільського Господаря" сидів за своїм урядовим бюрком голова п. В. Островський. Одна цегла перелетіла біля його голови і вдарила в одвірок, залишивши помітний слід. Кімната, бюрко і столи засипані побитим склом і цеглами. Страти понад 100 зол. — В ночі з 21. на 22. листопада невідомі особи виломили частину стіни в філіяльному склепі „Народньої Торговлі" і зрабували товарів на 700 зол. — В суботуж увечорі невідомі особи викликали телефонічно, нібито на якесь побачення в місті, уповноваженого нашої листи п. Л. Кобилянського, але той не пішов. Легко доміркуватися, що це було вивабловання з дому на вулицю, що й стверджено, бо ніхто зі знайомих до п. Кобилянського не телефонував.

ПРИЄДНУЙТЕ ДІТЕЙ ДО У. Н. СОЮЗА.

На підставі ухвали екзекутивного комітету У. Н. Союза з дня 25. жовтня 1930 р., отсим проголошується

ВЕЛИКУ ТРИМІСЯЧНУ КАМПАНІЮ

ОРҐАНІЗУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

В ЛИСТОПАДІ І ГРУДНІ 1930 РОКУ І В СІЧНІ 1931 РОКУ.

Приєднуйте дітей до своєї рідної організації. Підготовляйте своїх наслідників. Будуйте свою орґанізацію на користь і славу собі та свому поколінню. Скріпляйте свою національну твердиню, У. Н. Союз в Америці, на пожиток і славу свому поневоленому Народови.

В рідним нашим краю вороги нищать наші національні і культурні здобутки. Браття й Сестри наші, хоч знаходяться в крайній нужді і розпуці, не піддаються, але знищене відбудовують. Тому й нам, хоч пригнобленим нависли хмарами економічної кризи і страхіттям безробіття, не слід піддаватися, тимбільше, що тут не про відбудову, а лиш про розбудову свого національно-культурного здобутку розходиться.

Покажім, кому слід, що свідомість національна і культура наша сильніші ніж брутальна сила наших ворогів, та що ми сильно зорґанізовані не лиш по їх „кресах", але по цілому світі і тому скорше чи пізніше належне собі місце між культурними народами мусимо здобути.

Хай по тримісячній отсій кампанії не лишиться ніодна українська дитина в Злучених Державах, котра до цеї орґанізації не належалаб і не ступалаб слідами батьків у розбудові цеї твердині в дальшу користь собі і свому поколінню, на глум ворогам, а на славу Україні!

МИКОЛА МУРАШКО, гол. предс.;
ІВАН КАШТАНЮК, гол. рек. секр.

БАНДИТИ ЗАСТРІЛИЛИ ПОЛІЦІЯНТА.

Чотири замасковані бандити напали на кооперативу одного банку в Ботушанах (Румунія) й почали розбивати касу. Один сторож поліції, котрий ішов побіч будинку, почув в нутрі гамір і вступив до середини. Тоді стрілили до нього бандити і вбили його на місці. Поліція пошукує за грабіжниками, яким попало в руки 25,000 левів.

СТРАШНА ЛЮБОВНА ТРАҐЕДІЯ.

В словацькім селі Годіце відігралася страшна любовна траґедія. Богатий син коршмаря Свентель любився з убогою дівчиною Немцовою. Тому, що його родина побоювалася, що коли молодий Свентель ожениться, то вона втратить джерело заробітку, Свентель розійшовся з своєю любкою, яка постановила пімститися. В суботу в ночи пробудився Свентель серед моря палаючого вогню. Нагло почув він з горіючого дому крики. Огнева сторожа прибула на місце вогню й найшла дівчину звязану й попечену на підлозі. В городі найшли Свентеля з підрізаним горлом. Вияснилося, що Свентель, бачучи пімсту дівчини, звязав її серед вогню, а сам поповнив самовбийство.

БОРОТЬБА ПОЛІЦІЇ З БАНДИТОМ.

Еспанський бандит Альмазар приїхав до Парижа і разом із 6-літним сином та з жінкою замешкав у готелі в Парижі. До готелю прийшла поліція і хотіла арештувати його. Бандит почав стріляти з револьвера і ранив двох поліціянтів і то одного смертельно. Інші поліціянти, обороняючися, стріляли також і вбили жінку бандита, ранили його і його сина. Ранений бандит лежить у лічниці, а як видужає, стане перед судом.

СТАРШИНА САМОВБИВНИКОМ.

В каварні „Рома" в Коломиї стрілив собі в груди сотник польської армії, Шиманський. Куля лишилася в грудях і сотника мусять оперувати. Лікарі кажуть, що нефортунний самовбивник буде жити. Причиною трагічного кроку був нервовий розстрій.

ПОЖЕЖА.

В селі Селищах, пов. Надвірна, згорів будинок Осипа Гийка, кандидата на посла з листи ч. 1. Польська преса пише, що пожежу спричинили політичні вороги цього кандидата, який перед виборами розвинув сильну аґітацію серед Українців, щоби вони голосували на листу ч. 1.

ВЗЯВ ПРИДАНЕ, А ЖІНКУ ПОКИНУВ.

Гнат А... був без праці, жив у нужді і тому, познайомившись із Сарою Б., порішив оженитися з нею, бо хоч вона була 8 літ старша від нього, то мала кількасот долярів приданого. Вони поженилися, Сара віддала чоловікови всі гроші, новоженці поїхали до Варшави на пошлюбну подорож і все було гаразд. Але одної ночі Сара збудилась і побачила, що її Гнат, взявши її гроші, втік від неї невідомо куди. Поліція шукала, шукала і знайшла дезертира з армії жонатих та поставила його перед суд. І ця пара станула перед судом у Львові. Сара просила, щоби Гнат вернув до неї, або віддав гроші, а Гнат заявив, що гроші віддасть і ще доплатить, а до Сари не вернеться, бо волить голодувати ніж з нею жити. І суд засудив, що Гнат вернути до жінки не мусить, але віддати гроші таки треба.

—o—

ЛИШ ОДНОГО БУВШОГО УКРАЇНСЬКОГО ПОСЛА ЗВІЛЬНИЛИ З ВЯЗНИЦІ

ВАРШАВА (Польща). — Бувший український посол до варшавського сойму д-р О. Когут, звільнений з вязниці в Берестю Литовськім. Це перший український посол, що виходить на волю з числа тих, яких арештував Пілсудський перед виборами до сойму.

Міжтим майже всі польські посли були негайно звільнені з Берестя по закінченню виборів до сойму.

КРІПАЦТВО ДЛЯ ЖІНОК.

МОСКВА (СССР). — Большевицька влада рішила в 1931 р. примусово ставити до фабричних робіт жінки. Дотепер більшість жінок у Радянщині займалася звичайною хатною роботою. Та комуністична влада вважає, що вони повинні йти на працю до фабрик і заводів, щоби там доповнити недостаюче число робітників.

Не зважаючи на всі заходи большевиків, щоби прикріпити на фабриках та заводах постійні кадри робітників, їм ще не вдалося здійснити свого наміру. Робітництво по старому тікає з фабрик та заводів і старається перейти на інші праці, а це творить недостачу фабричного робітництва.

МОСКОВСЬКІ ЦІНИ НА ХАРЧІ.

МОСКВА (СССР). — Радянський уряд відчинив у Москві 25 крамниць для продажі харчів для тих мешканців Москви, які не мають спеціяльних карток для отримування харчів з кооператив по знижений ціні. Ціна на харчові продукти в цих крамницях така: 1 фунт масла коровячого коштує 5 дол., фунт рижу — 1 дол. 25 цнт., 1 фунт сира — 6 дол., фунт звичайної ковбаси — 6 дол., головка капусти 1 доляр, фунт яблок — 1 доляр, фунт шинки — 4 доляри 50 центів і т. д.

Не зважаючи на такі високі ціни, біля харчових крамниць завжди товпляться люди, щоби щось собі купити. В приватних крамарів ці самі харчі ще дорожчі. Приватні крамарі мають врешті замкнути свої крамниці задля конкуренції державних крамниць.

НІМЕЦЬКІ МІНІСТРИ НА ШЛЕСЬКУ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Імперський канцлер Брінінґ та міністер Тревіранус поїдуть на польський кордон до Шлеську, в Померанію, а потім у Східну Прусію й у польський коридор. Кажуть, що ця поїздка звязана з питанням орґанізації допомоги хліборобству, яке особливо терпить у Східній Прусії.

Коли взяти на увагу, що ці райони недавно обїхав міністер справ закордонних, Курціус, то треба вважати, що поїздка й цих двох міністрів звязана з тим, що в Лізі Націй має обговорюватися справа німецьких меншин у Польщі. В цій справі Німеччина внесла до Ліґи оскарження проти польської держави за позбавлення нею прав Німців, які забезпечено їм, як національній меншости, міжнародніми договорами.

ПОВСТАННЯ В ІНДІЇ.

РАНҐУН (Індія). — В провінції Бурма від 22. грудня йдуть сутички між англійськими військами та добре узброєними повстанцями. Тепер ці сутички набрали характеру справжніх боїв у яких беруть участь і гармати. Не зважаючи на всі старання Анґлійців здавити повстання, воно захоплює все ширші райони.

Повстанцями очевидно керує якийсь старшина з вишколом европейських армій. Його діяльність і тактика нагадують відомого англійського полковника Лоренса, який підчас Великої Війни орґанізував повстання Арабів проти Туреччини.

РОСІЯ ПРИЧИНОЮ ЕКОНІМІЧНОЇ КРІЗИ.

ПАРИЖ (Франція). — Ґазета „Пті Парізієн" виступила з великою редакційною статтею, присвяченою сучасному економічному станови в Европі. Ґазета говорить, що головною причиною економічної катастрофи є російський „домпінґ", з яким мусять всі держави боротися спільними силами.

Ґазета кличе до тісного порозуміння між собою Франції, Німеччини, Італії й Британії, щоби спільними силами ратувати Европу, а особливо держави дунайського басейну, від большевицької економічної напасти. Ґазета вважає, що Америка не може лише власними силами помогти Европі розвязати її економічну крізу, бо вона й сама має великі економічні труднощі у звязку з дезорґанізацією її промисловости та фінансового життя.

РЕВОЛЮЦІЙНІ ЗАВОРУШЕННЯ В ТУРЕЧЧИНІ.

ПАРИЖ (Франція). — Кореспонденти місцевих ґазет передають з Малої Азії, що в Туреччині революційний рух значно ширший, ніж його представляють турецькі повідомлення. В багатьох районах Туреччини почалися революційні повстання з причин економічних, політичних і релігійних.

Влада переводить масові арешти й старається всіми силами та рішучими заходами здавити цей рух. Покищо це їй мало вдається, хоч у багато районах уже оголошено военний стан.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СПІЛЬНИЙ ПОЛЬСЬКИЙ ФРОНТ

Польська пацифікація нанесла величезної шкоди українському народови в Галичині. Але більшу шкоду понесла Польща сама, коли під тою шкодою розуміти добре імя й національну честь. Польські звірства, про котрі заговорив уже ввесь культурний світ, покрили на віки чорною плямою польську державу й польське імя.

Це розуміють і відчувають добре й Поляки в Америці. Миж бачимо, з якою заїлістю беруться вони протестувати проти того, що подають американські часописи про польські варварства в Галичині. Вони відчувають добре стид, коли вчитуються в описи польських звірств, доконованих над безборонним українським народом, бо вони розуміють, яке враження викликують ті описи на культурних Американців.

Вони рівнож не знають, що робити супроти тих протипольських демонстрацій, які постягали десятки тисяч людей і до яких американський загал і преса поставилися з повною симпатією. Але всі вони є того переконання, що треба щось робити.

І от піднесено думку, що треба збудувати в Америці один спільний польський фронт, щоби відперти протипольську пропаґанду й оборонити польську державу. Думка та повстала тому, що польський уряд і його представництва ведуть замалу пропаґанду в обороні польського імени. Нюйорський „Нови Свят" навіть домагається усунення радника польської амбасади у Вашинґтоні, бо він мовляв, зі своєю бундючною обороною польського уряду щодо пацифікації Галичини більше пошкодив як поміг, бо „Ди Ню Йорк Гералд Трибюн" виразно зазначив, що вірить більше свому кореспондентови ніж радникови польської амбасади.

Польський уряд не може отже оборонити польського імени. Ні не можуть того зробити поодинокі польські особи, ґуртки чи товариства. З того „Нови Свят" заключає, що треба доконче обєднати польську іміґрацію і створити один спільний фронт для цілей польської пропаґанди й оборони Польщі перед ворожою пропаґандою, яка ще ніколи не була така завзята, як є нею тепер.

Інші польські ґазети глядять дуже скептично на цей спільний польський фронт. І не вірять, що його можна створити. Але це нас не обходить. Для нас, Українців, важне те, що світ пізнає правду про Польщу. та що нам треба докладати всіх сил, щоби з ран, які Польща завдала нашому народови, була одна користь, що прецінь вже раз світ пізнає Польщу як західнього дикуна. А від того вже не виратують Польщі ніякі спільні фронти.

РЕВОЛЮЦІЯ ЧИ ІНТЕРВЕНЦІЯ?

Совітська преса та її европейські підголоски, а також аґенти і прихильники комінтерну вже роками твердять, що буржуазна Европа готується до збройної інтервенції на Сході Европи з метою повалення пролетарської диктатури. Проте раніше на думку совітських можновладців ця небезпека інтервенції не мала таких виразних форм, як саме за останній час, бо Европа ще сподівалась, що пролетарська диктатура не буде встані упоратись з господарськими та іншими трудноЩами і загине на ґрунті внутрішньої боротьби.

Навпаки, пізніше, коли вияснилося, що совітська влада не лише відновила колишне народне господарство, а досить швидким темпом почала переводити в життя пятирічний плян упромисловлення Сов. Союзу, то ця небезпека збройного виступу проти пролетарської диктатури стала досить актуальною. Не дивно, бо реалізація пятирічного пляну справді може значно зміцнити політичну та економічну базу пролетарської диктатури. Себто через два чи три роки шанси европейської інтервенції булиб безперечно менші.

Тому саме совітська преса галасує, що російська еміґрація за порозумінням з т. зв. „промисловою партією" та на підставі певної угоди з французькими урядовими колами виробили плян оружної інтервенції, яка мала відбутись протягом 1930—1932 рр. Як видно з перебігу судового процесу над керовниками цеї „промислової партії", що відбувся недавно в Москві, головну ролю підчас цеї інтервенції мали відіґравати Польща та Румунія. Звичайно останні за свою чинну участь мали дістати певну компенсацію коштом українських земель, а саме Румунія Одесу з приналежним тереном (мабуть включно з Молдавською Совітською Републикою), а Польща правобережну Україну, яка формально мала бути проголошена самостійною українською державою (чи не УНР часом?).

Решта земель Совітського Союзу мала залишитись складовою частиною відновленої Росії, яка в залежности від обставин булаб або монархією або републикою. Зрозуміло, що на всіх цих теренах мала відбутись реставрація старого ладу, але з деякими відмінами. Наприклад, колишні землевласники лише по части отрималиб своєї маєтки, а за решту мали дістати винагороду у формі викупу землі селянами.

Характерно теж, що до часу загального заспокоєня в Росії мала панувати військова диктатура. Ну, а на правобережній Україні мабуть запанував би сучасний режім п. Пілсудського!

У якій мірі ці пляни відповідають дійсности, важко сказати. Проте однодушність свідчення обвинувачених, що вони провадили активне шкідництво з метою зриву пятирічного пляну, що вони отримували з Парижа на цю працю міліони франків, що інтервенти сподівалися використати партійні чвари, обурення селян колективізацію і загальне невдоволення селян, спричинене харчовою та іншими крізами, безперечно стверджують сам факт підготовки інтервенції.

Мало того, обвинувачені заявили, що ця інтервенція затягнулася тому, що „промислова партія" не виправдала покладених на неї надій, а головно через те, що в Европі ще не витворилась належна ситуація для збройного виступу проти Совітського Союзу. Так Великобританія знову відновила свої стосунки з совітськими республіками, Італія вирішила їх значно поширити, а Німеччина теж тримається осторонь від подібних плянів. Себто взагалі міжнароднє становище покищо не сприяє реалізації европейської інтервенції на Сході Европи.

До певної міри так воно справді є. Проте не слід забувати, що сама Европа переживає дуже затяжну та глибоку господарську крізу, яка в свою чергу загострює соціяльні антаґонізми та неймовірно ускладнює як внутрішню політичну боротьбу, так і міжнародні відносини. Тому саме з часом, коли пролетарська диктатура на Сході Европи не буде безупинно розкладатися та не загине в наслідок вибуху революції, а навпаки. почне зміцнюватися на підставі переведення в життя вироблених господарських плянів, така европейська інтервенція може й прийти на порядок дня.

Проте вона стане неминучою лише за тих обставин, коли пролетарська революція буде безпосередньо загрожувати самій Европі та коли совітська влада поширить своє панування до кордонів центральної Европи. Тоді всі европейські держави, не зважаючи на ріжні антаґонізми, змушені будуть спільними силами ратуватися перед смертельною небезпекою та намагатимуться не лише знищити пролетарську диктатуру, а також зроблять спробу в той чи інший спосіб розвязати цілу східньо-европейську проблему.

Нам здається, що лише за таких обставин українська нація, керуючись власними інтересами, мубуть змушена буде взяти чинну участь в европейській інтервенції, наскільки Европа належним способом забезпечить їй можливість утворення суверенної соборної держави.

Адже століття тому всі европейські країни теж обєдналися були для боротьби проти революційної Франції лише тоді, коли остання під проводом імператора Наполеона намагалася опанувати цілим европейським континентом та за допомогою баґнетів і гармат робила спробу ліквідувати напів-февдальні відносини в Европі. На жаль перемога Европи причинилася тоді власне до певної реставрації та загальної реакції.

Такими самими наслідками загрожує европейська інтервенція й за нинішних обставин. Тимчасом українська нація зовсім не зацікавлена в такій боротьбі проти пролетарської диктатури, яка закінчиласяб новим поділом українських земель поміж чужинцями та відновленням старого ладу. Тому саме українські патріоти повинні з належною обережністю ставитися ро ріжних антибольшевицьких плянів, наскільки вони скеровані лише до повалення пролетарської диктатури, а не узглядніюють змагання нашої нації за своє повне визволення.

Ми взагалі скептично ставимось до всяких інтервенцій та переконані, що українська нація лише шляхом національної революції та оружної боротьби здобуде собі волю. Тимбільш неґативно повинні ми ставитись до такої інтервенції, яка ставить своїм завданням власне нове поневолення нашої нації. Адже ми знаємо, як сучасна Польща безоглядно нищить український визвольний рух, як вона поборює розвиток української культури та загрожує навіть самому існованню української нації. І нема сумніву, що відновлена Росія буде це робити таксамо, а може навіть ще гірше. Себто повалення пролетарської диктатури на Сході Европи, коли наша нація не здобулаб собі власної державности, загрожує нам ще більшим національним поневоленням, ніж те, під яким перебуває українська нація під большевицьким режімом.

Взагалі ми певні, що доля української державности залежить передусім від волі та чину нашої нації, що лише власними силами раніше чи пізніше ми зможемо добитися свого повного визволення. Саме тому не є в наших інтересах безоглядна боротьба проти большевицької диктатури, бо за певних обставин ми лише допомоглиб нашим сусідам добитись реалізації їх імперіялістичних плянів. Навпаки, тимчасове існовання пролетарської диктатури на Сході Европи дає певні шанси українській нації за сприятливих обставин виробити власну великодержавність.

Якраз в цьому й полягає та кардинальна ріжниця поміж нашою тактикою визвольної боротьби та тактикою тих українських ґруп, які покладають великі надії на міжнародні чинники та вважають своїм обовязком упрягатися до воза всяких антибольшевицьких інтервенцій. Так деякі українські еміґраційні ґрупи до такої віри „зевропеїзуватись" у своїх антибольшевицьких настановленнях та плянах, що почали забувати про величезну небезпеку для української нації з боку польського та російського імперіялізму.

Тимчасом ці надії на міжнародні антибольшевицькі комбінації можуть закінчитися такими самими наслідками, як і дипльоматична акція гетьмана П. Орлика та запорожських козаків. Двіста років тому ці українські патріоти теж покладалися на міжнародні чинники та антиросійську коаліцію; але, на жаль, занедбали справу орґанізації власних сил нації для визвольної боротьби. Цікаво, що тодішня Туреччина, на яку Українці покладали особливу надію, здобувши перемогу над царем Петром І. в 1711 р., так само зрадила Україну, як і Польща в 1920 р. Проте наші попередники продовжували орієнтуватися то на Туреччину то на інші держави ще довгий час, а одночасно з цим українська нація, не, маючи власних сил, втратила протягом XVIII. ст. навіть ту автономну гетьманську державність, яку вдалося вибороти в XVII. столітті.

Тому та дипльоматична акція, яку провадять уенерівські лідери (вони чомусь уважають себе політиками реальними та дозрілими), може закінчитися не меншою національною трагедією, коли інші українські ґрупи своєчасно не подбають про належну підготовку та орґанізацію української нації до боротьби за своє визволення власними силами.

Адже це не секрет, що уенерівський центр покладає надію на Польщу, Румунію та Францію. Тимчасом московський процес над керовниками „промислової партії" виразно свідчить, що головну ролю у проектованій інтервенції (між іншими французські урядові кола, російська еміґрація та певна частина европейської преси рішучо спростовують підготовку інтервенції та намагаються доказати, що большевики інсценували цей процес для того, щоб звалити вину за невдачі у переведенню пятирічного пляну на фахівців інжинірів і т. д.) мали відограти Росіяне, що, навпаки, уенеревці безпосередньо навіть не брали участи в підготовці інтервенції. Цей факт пояснюється дуже просто: у Франції існують дві ґрупи політиків — одна польонофільська, а друга русофільська. Себто уенерівці не були навіть контраґентом Франції, бо за них виступала мабуть Польща. Цікаво булоб тепер почути від самих уенерівців, яке відношення вони мали до того пляну інтервенції на Сході Европи, котрий загрожував новим нещастям та черговою катастрофою для української нації.

Ми певні, що такі антибольшевицькі пляни переконають кожного українського патріота, що нам нічого покладатися на чужинців, бо в дійсности ніодна европейська держава ще не відважується поставити українську проблему на порядок денної міжнародньої політики. На жаль, є ще чимало Українців, котрі евідомо з яких причин покладають надію то на Велику Британію, то на Німеччину то на Італію і т. д. З нашого погляду ці надії мають більше підстави, як і уенерівські на Францію. От, наприклад, в Европі за останній час почала ширитися ревізіоністична акція. Проте ніодна з ревізіоністичних держав не заняла свого становища в українській справі. А хіба яка держава відважується поставити питання про долю української нації під польським пановуванням перед Лігою Націй? І це в той час, як польська влада „огнем та мечем" переводить такі пацифістичні експерименти на західних українських землях, які майже нічим не ріжняться від відомих большевицьких чи чекістських метод поборювання українських визвольних змагань.

Европейська преса досить жваво відгукується на ті переслідування та терор, що їх вживає совітська влада проти церкви, ріжних шкідників і т. д., бо в цей спосіб вона дискредитує большевицький рух в Европі та підготовляє публичну опінію для можливої інтервенції. Тимчасом величезна частина европейської преси відмовляється інформувати Европу про ті переслідування та терор, яких вживає польська влада проти Українців під польською займанщиною. І це тому, як ми знаємо з власного досвіду, що не бажає компро-

ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА В ГАЛИЧИНІ

(Ориґінальні матеріяли з краю).

(4)

В Тартакові селі й місті тяжко побито Семена Пилипчука, Стефана Калюгу, Стефана Курія, Василя Грабинського, і Володимира Калюгу, а в місті Тартакові студента університету Петра Саноцького, Тому Віру, академика Йосифа Якимовича й дяка Башталика та инших громадян, яких називска ще не стверджені. В Івана Віри, визначного громадянина, котрий скрився, забрано при трусі золотий ланцюшок, вартости 60 амер. дол., перстень вартости 2 амер. доляри, готівкою 80 зол. і крім того ріжні домашні речі, як електричні ліхтарні, бритви, машинку до волосся і т. п. та подерто портрет Шевченка. В парохіяльнім уряді знищено (подерто) частину метрикальних книг.

В Горбкові, де стояло військо 3 дні, тяжко побито Марію Василевську, Петра Василевського, ученика Володимира Василевського, Олену Василевську й Петра Василевського (сина), при чім жовніри намагалися знасилувати Марію Василевську, а коли ця, не даючись, обеяла стовп і його цупко трималася, не даючи затягнути себе до стодоли, збили її так тяжко, що вона лежить обложно хора й побоюються, що збожеволіла. При тім Петрови Василевському, який біг на оборону Марії, повикручували руки і так тяжко побили, що лежить хорий з трома ранами на голові.

Дальше тяжко побито Яцка Цюру, Гната Кохальчука, Марію Олесько й її дочку Катерину, а лекше побито Петра Сича, Тимка Куріка, Павла Клеванця і ще кількадесять людей, яких прізвища не стверджені.

Докази: свідки Яків Ганіткевич, Василь Миколайчук, Гриць Поспіх, Матвій Варсньчук, Наталка Коханьчук, Катерина Селига, Анна Коваль і інші.

В кооперативі „Любов" забрало військо насильно товару на 360 золотих, а заплатило лише 60 зол., установлюючи собі примусову ціну, а то за яйця 1 гр., за 1 кґ. цукру по 40 грошів, за кільо круп по 20 грошів і т. д. До читальні „Просвіти" скликано людей і змушено їх співати „Єще Польска не зґінела" та зажадано від них, щоби видали діяльніших людей, які скрилися, а то Івана Ковальчука, Миколу Олеська, Гриця, Трохима, заступника війта Микиту Селиґу, Миколу-Ганіткевича і Матвія Шака, заявляючи, що коли їх село видасть, то експедиція забереться з села. **Докази:** свідки Павло Миколайчук, Гриць Мартишок, Максим Гнида, Гриць Верхолюк, Іван Гузар, званий „панич," і Стефан Калюга. На факт забрання товару з кооперативи свідки: Наталка Коханьчук, війт Матвій Поспіх і Катерина Селига.

Досі стверджені матеріяльні шкоди слідуючі: у Миколи Олеська забрало військо безрогу вартости 200 зол., а виплатили лише 60 зол. Заразом забрано в нього бугая вартости 25 амер. дол., а заплачено всього 25 зол. і то все відставлено до постою полку в Жовкві. На всіх господарів наложено обовязок дати даремно зарізану й готову до варення курку та бохонець хліба, а заплачено лише за хліб 12 гр. На село наложено контрибуцію в виді 18 кірців вівса й плачено за корець всего по 4 зол. та приказано відвезти фірами до Жовкви. В селі розльоковано 180 кінних стрільців і кожний з господарів мусів кормити коні власною пашею і вівсом, а богатьох змушувано чистити коні та жовніри казали давати собі за дармо їжу: курчата, яйця і т. д. На пашу і до підстілки для коней уживано навіть збіжжа. Найбільше матеріяльно потерпіли Микола Ганіткевич, Микита Селиґа, Гриць Трохим, Микола Олесько, Іван Поспіх, Іван Ковальчук. У Трохима Гриця, який скрився, висипали всі роди збіжжа докупи й замішали разом.

В Свитазові знищено бібліотеку читальні й побито кількадесіть людей. Між иншими тяжко побито Василя Гаврилюка і Володимира Мартинюка.

В Копитові тяжко побито Івана Масиника, Володимира Демчука, причім зранено частину його рідні. Дальше побито тяжко Корнила Кравця, Юрка Горбая, Антона Масиника, Василя Ковальчука, Матвія Костюка, Петра Семенюка, Яцка Барана і Миколу Іваньчука. Притім знищено читальняне уряджения, подерто бібліотеку й портрети Шевченка й Франка. По довершенню знищення читальні уставлено людей перед читальнею й змушувано їх кричати „Нєх жиє Пілсудскі".

В Угринові дуже тяжко побито справника кооперативи С. Голяра, Василя Рудака, Н. Саву, й ще 21 господарів, яких назвиска ще не стверджені. Голяра, який лежить у шпиталі в Сокалі, военного інваліда, якому витято тоді одну нирку, привязано до стола й бито чотирма наворотами прикладами від крісів, буками і нагаями та так його збито на цілім тілі ззаду й зпереду, також части природні, що ціле тіло, особливо від грудей до колін, одна чорна пляма. Голяр по побиттю не міг рушитися і перенесений до хати міг лише в позиції грудьми до постелі лежати і через комплікації ниркові, які зачали проявлятися, бореться зі смертю. Тепер перебуває в шпиталі.

В читальнянім величавім одноповерховім домі знищено читальняне уряджения, куртину і коштовні декорації, радіоапарат, бібліотеку читальняеу і зруйновано кооперативу, наносячи їй великі матеріяльні страти і шкоди.

В Мошкові, де було військо півтора дня, з 9-го на 10-го жовтня, побито ряд людей, між ними війта Онуфрія Гладкого дуже тяжко, знищено бібліотеку читальні і забрано спис членів читальні, а на громаду наложено контрибуцію в виді 80 кірців вівса й коло 50 курей.

В Ульвівку побито тяжко Йосифа Саґанського, у котрого ствердив шпитальний лікар тяжке побиття. Дальше тяжко побито Василя Фарицу, Стефана Космину і Теодора Шупу. Н. Слічука, пятнацятилітнього хлопця так побито, що заходить обава смерти й він знаходиться під лікарським доглядом. Лекше побиті Аедрій Кудлайчук, Володимир Кудлайчук, Андрій Куэьма, Семен Романюк, Кирило Шура й инші Здемольовано уряджения читальні й кооперативи і знищено вивіски, вибито в читальнянім будинку шиби і розвалено піч, а цілу читальняну бібліотеку подерто і знищено. З кооперативи, до якої вдерлися вояки силоміць через розбиття замку, забрали харчі, електричні лямпи і ріжного роду товар. У пароха і декана о. Карпняка переведено так ревізію, що пропали йому діямантові кульчики, дамський годинник, браєзолета з брилянтами, 6 гафтованих хусточок, бритва. На приходстві поміщено 32 коней і їх тай розльокованих там жовнірів мусів парох удержувати. Забрано йому без оплати 4 кірці вівса, півтора кірця ячменю, а коні годовано навіть пшеницею і уживано збіжа на підстілку. Забрали всю упряж і коло 4 сотнари сіна. Подібне ділялося й в инших людей, в яких стаціоновано військо. У них забраню 20 кірців вівса і плачено за один корець всього 6 зол. За курчат плачено по 5 грошів і т. д.

В Тудурковичах тяжко побито Івана Рибака, Семена Гудила, Мирона Мазурка, Павла Кравчука, Теодозія Кашубу, Яцка Кравчука, Семена Орисюка, Пилипа Сидора і Павла Коданя. З села вивезено 26 кірців вівса і платили за один корець всього по 6 зол. 50 грощів, хоч ціеа торгова є 14 золотих за один корець вівса. У Семена Кохана, батька посла Володимира Кохана, забрано 1 безрогу, 13 кг. солонини й слій черниць.

(Конець).

КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ
— на —
РІЗДВО ХРИСТОВЕ І БОГОЯВЛЕННЄ
З ДОДАТКОМ ПІСЕНЬ СТРАСТНИХ, ВОСКРЕСНИХ І ИНШИХ ПІСЕНЬ ЦЕРКОВНИХ
Ціна 35 центів.
Замовляти в адміністрації „Свободи":
„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

мітувати Польщу, бо уважає її заборолом проти большевизму, бо, мовляв, належна інформація про події в Сх. Галичині булаб корисною для большевиків.

Ми не маємо сумніву, що колиб відновлена Росія розпочала такі самі переслідування проти українських визвольних змагань та почалаб систематично нищити українське шкільництво і взагалі всі ті здобутки, які виборола собі українська нація протягом останнього десятиліття, то Европа теж не звернулаб на це належної уваги. Адже Росіяне малиб можливість виправдувати свою політику терору та нищення української культури в той саме спосіб, як це сьогодня роблять Поляки, а саме оповістили би ввесь український рух большевизмом або півбольшевизмом, бо, мовляв, української культури за царських часів не було, а вона утворилася лише в часі революції та большевицького панування.

Одним словом, европейська преса, а також ріжні европейські держави, провадять боротьбу проти большевизму, або вступають у стосунки з пролетарською диктатурою, керуючись передовсім власними національними інтересами. Тому саме помічається досить значна ріжнобіжність у їх відношенні до Совітського Союза, а зокрема вони не мають певної програми щодо будуччини Східньої Европи. Характерно, що в російських антибольшевицьких колах теж нема єдности в питанню про збройну інтервенцію на Сході Европи. Так російські монархісти іноді обвинувачують російських республиканців в тому, що останні не бажаючи безоглядно та чинно підпирати оружну інтервенцію проти пролетарської диктатури, власно затримують панування большевицької влади на Сході Европи. Мабуть з таких же міркувань уенерівці досить часто галасують, що українські націоналісти, поборюючи відому концепцію визволення України за допомогою польського імперіялізму, теж може навіть несвідомо до певної міри сприяють істнованню пролетарської диктатури.

Провід ОУН у своїй заяві вже дав досить виразну відповідь на такі закиди. Проте зазначимо цим разом, що уенерівський центр у свою чергу, впрягаючись до всяких антибольшевицьких інтервенцій з метою повалення большевицької диктатури на Сході Европи, але не маючи належних ґарантій, що вони приведуть до відновлення української державности, а не до реставрації Росії та до нового поділу українських земель між нашими історичними ворогами, так само й несвідомо сприяє реалізації плянів польських та російських імперіялістів.

Ми добре знаємо, чому уенерівські політики так уперто чіпляються за всякі антибольшевицькі концепції. Адже кожний антибольшевицький рух знаходить в Европі певне признання та моральну підтримку. Проте не слід забувати, що коли большевицьке панування на Сході Европи буде знищене, то Европа буде зовсім інакше ставитися до українських визвольних змагань, бо тоді вона вже не потрібуватиме наших сил для боротьби проти большевизму, а навпаки, уважатиме наші змагання за українську великодержавність навіть небезпекою для миру. Себто невиключене, що Европа поставиться до нашої боротьби проти російського імперіялізму так само байдуже, як це доводиться сьогодня констатувати відносно наших визвольних змагань проти польського імперіялізму.

Тому саме українські націоналісти не покладають надій на всякі антибольшевицькі інтервенції та пляни, а також не беруть на себе ніякої відповідальности за ті нещастя чи катастрофи, які з ними щільно повязані. Мало того, ми взагалі не покладаємось на міжнародні чинники та комбінації, а передовсім на власні сили українськоі нації яка ранше чи пізніше шляхом національної революції та оружної боротьби безперечно здобуде собі повне визволення. З цеї причини ми завжди ставимо проблему української великодержавности не лише як антибольшевицьку, а одночасно з тим як антиросійську та антипольську. Бо не треба забувати, що, большевицька диктатура є явище тимчасове, а навпаки, з польсько-російським імперіялізмом нам доведеться рахуватися завжди. Мало того, ми певні, що проблема україеської великодержавности щільно повязана з будуччиною всеї Східньої Европи, себто суверенна соборна Україна може утворитися лише при умові радикального розподілу Східньої Европи на ряд національних держав.

Я. Дуб.

На літнищі.

Дочка вбігає задихана до хати та кричить:

— Йой, мамо, давайте скорше мій фотоґрафічний апарат!

— Ісусе Христе, щож сталося, що ти така задихана прибігаєш?

— Не питайте, давайте скоро апарат! Бик узяв тата на роги!

УВАГА! МІЛВІЛ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СЕСТРИЦТВО СВ. ПОКРОВИ ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕРКВІ НА ГОҐБІН РОВД

— устроює —

ГОСТИНУ СВ. НИКОЛАЯ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 4-ГО СІЧНЯ (JAN.) 1931 РОКУ

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ.

Початок в годині 1.30 пополудни.

Всіх, як місцевих так і дооколичних Українців запрошує щиро до численної участи 304

Уряд Сестрицтва.

ЗАКЛИК ДО ВСІХ ЗБАРАЖЧАН В НЮАРКУ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ.

БРАТТЯ І ТОВАРИШІ ЗБАРАЖЧАНЕ!

Ви читали в часописах, що найбільше потерпіли від ляцьких погромів селяне в Збаражськім повіті, приміром в Шилах, Новім Селі, Добромирці, Розношинцях і в богато інших селах Збаражчини.

Та про ті морди і знищення розкажуть нам **ДВА НАОЧНІ СВІДКИ,** що тільки вернули зі старого краю, зі Збаражчини, а то **д-р Василь Борак,** що вернув перед місяцем, і **тов. Іван Сухий,** що вернув перед двома тиждням.

Оба ті наочні свідки прибудуть на наші

ЗБОРИ

і розкажуть про все, що чули і бачили. Збори відбудуться В ЧЕТВЕР, ДНЯ 1-го СІЧНЯ 1931 (на Новий Рік) в год. 2.30 по обіді, в Українськім Роб. Домі, 59 Бікон улиця.

На ті збори запрошуємо всіх Родимців з повіту Збараж і Нового Села. 304

Товариство Збаражчан в Нюарку, Н. Дж.

ВПРОСТ

GDYNIA AMERICA LINE

ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ

Велика вигода для всіх, хто має замір відвідати рідний край в 1931 р., на кораблях

GDYNIA AMERICA LINE

з Ню Йорку просто до Гдині. З Гдині найкоротша дорога залізницею в рідні сторони.

ПОЛУЧЕННЯ З КРАЄМ БЕЗ ЖАДНОГО КЛОПОТУ

На кораблях великі і вигідні кабіни, знаменитий харч і задоволююча у всім услуга.

ВСЮДА СВОЯ МОВА.

СЛІДУЮЧИЙ ВИЇЗД КОРАБЛЕМ: PULASKI Jan. 28th

В 1931 році вже маємо замовлено кілька прогульок, на котрих пасажири отримають пашпорти і візи даром.

GDYNIA AMERICA LINE

(Formerly Baltic America Line)

8-10 BRIDGE STREET, NEW YORK, N. Y.

315 SO. DEARBORN STREET, CHICAGO, ILL.

UNION TRUST BUILDING, PITTSBURGH, PA.

110 STATE STREET, BOSTON, MASS.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СПРІНҐ ВЕЛЕЙ, Н. Й.

Протестаційне віче.

Заходом Укр. Тов. „Просвіта", від. 16. У. Н. Союза, відбулося дня 23. листопада протестаційне віче в справі польського терору.

Предсідатель товариства, гр. А. Кашинський відкрив віче й виголосив вступне слово, в якім представив знущання Ляхів. Секретарювали К. Ільків і І. Бреґа. Бесідник, гром. Галагін і Цаповський, говорили про звірства карних експедицій, а К. Ільків представив цілі української боєвої орґанізації, яка збирає біля себе боєву молодь і загартовує її до боротьби з окупантами.

Гром. Кашинський візвав до жертв. По переведенню збірки, яка виносила $37, ухвалено протестаційні резолюції, які вислано до Ліґи Націй і Вашинґтону.

—o—

ЛЕЙКВУД, О.

Листопадове Свято.

Наша громада відсвяткувала Листопадові роковини дня 2. листопада. Церква була прибрана американськими й українськими прапорами. Панахиду відправив наш парох о. М. Левицький. Біля тетраподу стояли сестри Червоного Хреста й Січовики в мундурах. Співав хор під управою дякоучителя А. Качора. Священик виголосив проповідь на тему взнеслих Листопадових днів, яку вірні вислухали з великою увагою. Як згадав за муки українського народа, то сам заплакав і плакали присутні. По молитві за український нарід переведено збірку на допомогу нашим інвалідам.

Лейквудець.

—o—

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

„Жіноча Громада" при роботі.

Минає рік від часу заснування „Жіночої Громади" в Перт Амбой, яка за час свого існовання виявила свідомість своїх завдань.

Першою діяльністю „Жіночої Громади" було успішне переведення збірки на „Червоний Хрест" в 1929 р.

В часі безробіття головним завданням „Жіночої Громади" є йти з помічю потребуючим Тепер приготовляється до збірки й роздачі так званих „Різдвяних кошиків" для бідних родин в нашій місцевости.

На ту й подібні гуманітарні цілі „Жіноча Громада" улаштувала два балі і одно представлення.

Вісти про страшні події на рідній землі не минули і нашу „Жіночу Громаду". На зібранню, дня 6. листопада ухвалено на внесення п-ні Гаврилів, предс. „Жіночої Громади" $10 на УВО, які зложено в часі святочного концерту, дня 16. листопада с. р.

На заклик Укр. Амер. Радіо Орґанізації, наша „Жіноча Громада" виасиґнувала зі своєї каси $5 на українську радіогодину.

Треба згадати, що „Жіноча Громада" занимається збиранням старого убрання й обуви, яке буде розділюватися в часі зимової пори між родини безробітних.

Цих кілька стрічок подаємо до відома місцевого жіноцтва з вірою, що воно стане разом з нами до спільної праці.

Члениця.

—o—

ОЛІЄН, Н. Й.

Протестаційне віче.

Заходом Товариства „Запорожська Січ", від. 363 У. Н. Союза, відбулося дня 16. листопада протестаційне віче.

Громадянин Д. Мішанець відкрив віче й пояснив його ціль, представивши слухачам ляцькі злочинства.

Громадянин Сеник відчитав протестаційні резолюції, пояснив їх зміст і причини, чому їх висилаємо, та візвав до жертв на рідний край.

Громадянинови І. Базеви припоручено занятися висилкою протестаційних телеграм і подбати, щоби про них була згадка в американській місцевій пресі. Один з наших чесних громадян сам покрив кошти висилки телеграм, які виносили $16.

За наш протест написала американська газета сейчас на другий день по вічу.

На дальшу боротьбу зібрано $25 і вислано до Обєднання.

Жертвували слідуючі: І. Базів $3; по $1: Н. Н., М. Сеник, П. Пилипів, Д. Мішанець, Д. Базів, Скробач (мол.), С. Васьків, А. Лялюк, М. Луцишин, О. Луцишин, Гр. Непорадний, А. Іванців, С. Скробач, Ю. Базів, В. Королишин, Д. Королишин, І. Кліщ, А. Непорадний, Н. Мельник; по 75 ц.: І. Мішанець, Н. Н.; Г. Ткачик 50 ц.

—o—

БРУКЛИН, Н. Й.

Протестаційне віче.

Товариство св. о. Миколая, від. У. Н. Союза, і Тов. Любов", від. У. Р. С., рішили скликати протестаційне віче, щоби якось зрушити нашу громаду і сповнити свій народний обовязок.

Віче відбулося дня 30. листопада в Проспект Гол.

Мимо оголошень в часописах, церкві, розкидок і аґітації по домах, людей прийшло дуже мало.

Віче відкрив д-р Семен Демидчук, а першим бесідником був д-р Л. Цегельський. Промовець освітлив польський терор та взивав до єдности і орґанізації.

Другим бесідником був головний фінансовий секретар У. Н. С., Р. Слободян. Він не повторяв того, що говорили його попередники, а представив історичні факти нашої боротьби за свою незалежність. Бесідник розяснив, як то український селянин, знищений і ограблений, не загибає, а відбудовується і приходить назад до сили. Це доказ, що Українці сильні духом, та ще прийде час, коли пірвемо невільничі пута польських дикунів і станемо господарем в своїй вільній хаті.

Відтак переведено збірку. Треба зазначити, що присутні большевики і кацапи не дали жадної лепти для свого брата в краю.

По $5 зложили: Я. Либа і С. Заблоцький; по $2: Анна Либа, М. Дзюрко, І. Базан, В. Мисик, Кордияка, Музика; по $1: Чорняк, Польний, Дибак, Балич, Сторецький, Дацко, І. Танчір, Кіндрат, Мельник, Бриздень, Н. Н., С. Демидчук, Данильчак, Дубовецький, Мудрик, Білинський, І. Рибка, В. Гопойдало, Г. Пилипяк, А. Равіцький, М. Януш, А. Крохмальний, М. Рибка, Випрук, Малик, М. Рибак, Дибак; по 25 ц.: Д. Пилипяк. — Дрібними датками зібрано $4.20. — Разом $53.45.

А. Крохмальний,
секретар віча.

—o—

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Московські наймити і протести.

Дня 16. листопада відбувся в Провіденс великий маніфестаційний протипольський похід. Зїхалися Українці з ближчих і дальших околиць, щоби одностайно стати проти польського окупанта.

Зїхалися тисячі і тисячі народа, самі Українці, самі націоналісти. Похід і віче випало величаво. Чужинецька преса віднеслася до нього симпатично. А тільки наші московські яничари накинулися на цей протест і виписали проти аранжерів цього походу й бесідників цілу купу брехонь у своїй шматі.

І добре, що це так сталося. Бо ось наш нарід має тепер нагоду переконатися на власні очі, чим його годують большевицькі наймити. Їх власні брехні є найкращим доказом, що отсе ми маємо до діла з яничарами, позбавленими всякої етики. Бо вистарчить тільки порівнати те, що говорили на протесті наші бесідники, з тим, що про це написали московські запроданці, щоби пізнати, якими середниками воюють большевики. Отж большевицька неправда повинна тільки ще більше освідомити наших людей, ще більше відокремити їх від большевицького багна й запалити їх до боротьби за тої ідеал, що оповитий нашим національним синьо-жовтим прапором.

Комітет Протестаційного Походу.

Заява.

Як бувший касієр Маніфестаційного Походу з 16. листопада, подаю до відома, що чистий дохід з походу в сумі $212 вислано до краю через Обєднання, на що є в моїх руках посвідка. Вислано до Обєднання, бо це є наша робітнича орґанізація, а що робітники вже навчилися розуміти свій інтерес, тому і висилають свої збірки до Обєднання.

Гаврило Лучка, касієр.

ШКОЛА УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ТАНКІВ

звертається до ВШановних РОДИЧІВ УЧНІВ ШКОЛИ, та Клюбу Танцюристів, окремих громадян та представників українських орґанізацій м. Ню Йорку та його околиць, аби були так ласкаві і невідмовилися прибути

— на —

ДУЖЕ ВАЖНІ ЗБОРИ

на яких має бути обговорено:

1. **Зорґанізовання шкіл в Ню Йорку і околицях.**
2. **Виступ танцюристів поверх 500 осіб в одній з найбільших театральних саль в Ню Йорку.**
3. **Справа фільму українського танку.**
4. **Видання журналу „УКРАЇНСЬКИЙ ТАНОК" та „Історія в образках".**
5. **Справа трупи, яка має зробити подорож по Америці з метою поширення українського танку на допомогу рідному краєви.**

Отже, як бачите, справа дуже важна і вимагає як найскорішого переведення її в життя, тому просимо зрозуміти наше бажання і конче прибути на згадані збори 303-4

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 1-го СІЧНЯ 1931 РОКУ

в годині 4-тій пополудни до салі Школи В. Авраменка, 35 Іст 2-га вулиця, ріг 2-ої Евеню, Ню Йорк.

З пошаною — **Управа Школи.**

РІЗДВО НА ЧУЖИНІ!

Columbia

АЛЕ РЕКОРДИ „КОЛЮМБІЯ" ПЕРЕНЕСУТЬ ВАС В РІДНИЙ КРАЙ

10-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ „КОЛЮМБІЯ", ПО 75 цнт.

27199	Добрий вечір Тобі і На Йорданській річці	Хор Бандурист
27200	Богся раждає і Радість намся являє	Хор Бандурист
27246	Нині Адаме і Предвічний Родився	Т. Свистун
27195	Вселенная веселися і Ірод цар	Церковний хор
27196	Нова радість стала і Небо і земля	Церковний квартет
27155	Дивная новина і Херувими свят	Хор ім. Лисенка
27015	На небі зірка і Всі разом співайте	М. Зазуляк
27068	Бог Натуру і Во Вифлеємі	Е. Жуковський
27069	Ой там на Йордані і Щедрий вечер	Е. Жуковський
1566-D	The Birthday of a King & Angels.	Col. Mixed Chorus
740-D	Oh, Come, All ye & Hark! the Herald Angels	Shannon Quartet
782-D	The Holy City & Silent Night, Holy Night.	Mixed Quartet
20242	Святий Вечер в Карпатах, ч. 1 і 2	Ст. Шкимба і Ко.
20218	Діва днесь і Задостойник в Рожд. Христовім	Кат. Квартет
20213	Ликують Ангели і З нами Бог, тропар	Рускій Кат. Квартет
20184	Нині Адаме і Служба на Різдво	Рускій Кат. Квартет
20185	Вселенная веселися і На Йордані	Рускій Кат. Квартет
20158	Небо і земля і Різдвяна Колядка	Рускій Кат. Квартет
20159	З нами Бог, Тихая ніч і Дивная ніч	Рускій Кат. Квартет
20237	Святий Боже і Услиши Господи	Хор І. А. Саксуна
20233	Слава Єдинородний, ч. 1 і 2	Хор І. А. Саксуна
20208	Служба св. Серцю Ісуса, ч. 1 і 2	Хор Ст. Баницького
20209	Служба св. Серцю Ісуса, ч. 3 і 4	Хор. Ст. Баницького

12-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ „КОЛЮМБІЯ" ПО $1.25.

70013	Слава во Вишних, Всяческая і Рождество	Хор ім. Лисенка
70011	Вертеп Різдвяний, ч. 1 і 2	Колядники і Орхестра
70000	Бог Предвічний, ч. 1 і 2	М. Зазуляк
70003	Отче наш і Вірую	М. Зазуляк
70017	Ой хто, хто Николая любить	М. Зазуляк
50093-D	The Messiah: Worthy is the Lamb	British Company's Choir
50094-D	The Messiah: His Yoke is easy	British Company's Choir
50097-D	O Holy Night & Nazareth	Columbia Mixed Chorus
50050-D	Medly of Christmas Hymns, P. 1-2	Columbia Mixed Chorus

Тисячі Українців задоволені нашою обслугою і Ви будете межи ними, як лише раз спробуєте в нас купити. Наш адрес:

GALICIAN BAZAR

123 AVENUE A, (near 8th St.,) NEW YORK, N. Y.

ХОРІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

ВСІ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ ЛІЧУ

Кровні, Шкірні і Нервові Хороби, Загальне Ослаблення, умову депресію, Завороти, Жолудкові недомагання, Кишкові хороби, Біль Голови, Невральгію, Побільшені Залози, ВСІ Хронічні Шкалубини, Легких, Бронкітіс, Носові і Горляні хороби, Ревматизм, Сціятика і Лумбаґо. Мущини і женщини щасливо лічені новою удосконаленою методою. Мій особистий догляд через цілий час курації. Мої ціни приступні.

Екзамінація крови, хемічні тести, Х-Рейс.

БЕЗПЛАТНІ ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ.

ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.

СПЕЦІЯЛІСТ DR. ZINS ВІД 25 ЛІТ.

110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.

межи 4-тою Евнею і Irving Pl.

ГОДИНИ: від 9-ої рано до 8-ої ввечір; в неділі від 9-ої рано до 4-ої попол.

ВІКТОРА РЕКОРДИ

МОЖЕТЕ ДІСТАТИ КОЖДОЇ ХВИЛІ В БАЗАРІ

СУРМА

В НЮ ЙОРКУ.

THE MUSIC YOU WANT WHEN YOU WANT IT ON VICTOR RECORDS

ОСЬ СПИСОК ДЕЯКИХ:

10" 75 ц.
V-21039 (Грем за громом.
(Ой не ходи, Грицю.
(Співає Марія Гребенецька,
(Трембіта Орхестра.
V-21035 (Козак для молодих.
(Коломийка любка, танець.
V-21031 (Українська Думка, № 1
(Полька Рожкова
V-21030 Хрестини Івана, часть 1 і 2.
V-21032 Русалельна фіялочка.
V-21026 (Старосвітська Коломийка.
(Пропив вівці на горівці.
V-21024 (По броду, по броду, полька.
(Прийди, весно.
V-21020 Гуцулка і Укр. Сербан.
V-21014 (Гуцулка з коломийкою.
(Аркан.
V-21027 (Прийшов до дівчини, було
(понеділок.
(Далисте мя, мамусь, за море
(широке.
V-21019 (Гнала воли на Буковину.
(Мэма ся злостить, мазурка.
V-21018 (В моїм городі, танець.
(Моя пшениця не сходить.

10" 75 ц.
V-21011 (Зелена рута, жовтий цвіт.
(Мила моя.
V21023 (Дорання, полька.
(Скорчини, Оберок.
V-21015 (На параді, полька.
(Гомін весни, вальц.
V-21013 (Весела, полька.
(Кохання, вальц.
V-21025 (Коломийка тернопільська.
(Шнель полька.
V-21022 (Коломийка скалатська.
(Козак для старих.
V-21021 (Козяче молоко, коломийка.
(Татра, вальц.
V-21012 (Через річку.
(З тої гори високої.
V-21009 (Мельник шукає кумів.
(Красна дівице, коломийка.
V-21007 У чужої жінки. часть 1 і 2.

З повищих рекордів, котрі хочете, замовте СЬОГОДНЯ, в отримаєте на НЕДІЛЮ. Будете мати розраду в хаті. Гроші не посилайте, заплатите в хаті, як прийдуть рекорди: Пишіть:

SURMA BOOK and MUSIC CO

103 Avenue A, (між 6-ою і 7-ою вулицею) New York City.

Telephone: DRY DOCK 3752.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП МУЖЕСЬКИХ УБРАНЬ

МАЮ НА СКЛАДІ ГОТОВІ УБРАННЯ, РІВНОЖ РОБЛЮ НА ЗОМОВЛЕННЯ. НАЙНОВІШІ ФАСОНИ. ЦІНИ ПРИСТУПНІ.

А. ПАСІЧНИК

107 ST. MARKS PL. (East 8 St.) NEW YORK, N. Y.

200 ЛІТ НОВІ

Хто терпить на недомагання Нирок, Печінки і Міхура, знайде полекшу в Gold Medal Haarlem Oil Капсульках. Новітній медичний поступ зділав це лікарство приємним і легким. Воно швидко прожене ваші болі і терпіння. Запечатане в капсульках для охорони вашого здоровля.

Сробуйте сьогодні. Дс набутти в кожній аптиці по 35 ц., 75 ц., $1.50.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

Беріть правдиве. Дивіться за назвою "Gold Medal" на запечатанім пуделку.

КОЛЯДИ НА РІЗДВО

Columbia

10-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ „КОЛЮМБІЯ", ПО 75 цнт.

27199	Кобрий вечір Тобі і На Йорданській річці	Хор Бандурист
27200	Бог ся раждає і Радість намся являє	Хор Бандурист
27246	Нині Адаме і Предвічний Родився	Т. Свистун
27195	Вселенная веселися і Ірод цар	Церковний хор
27196	Нова радість стала і Нібо і земля	Церковний квартет
27155	Дивная новина і Херувими свят	Хор ім. Лисенка
27015	На небі зірка і Всі разом співайте	М. Зазуляк
27068	Бог Натуру і Во Вифлеємі	Е. Жуковський
27069	Ой там на Йордані і Щедрий вечер	Е. Жуковський
1566-D	The Birthday of a King & Angels	Col. Wixsd Chorus
740-D	Oh, Come, All ye & Hark! the Herald Angels	Shannon Quartet
782-D	The Holy City & Silent Night, Holy Night	Mixed Quarter
20242	Святий Вечер в Карпатах, ч. 1 і 2	Ст. Шкимба і Ко.
20218	Діва днесь і Задостойник в Рожд. Христовім	Кат. Квартет
20213	Ликують Ангели і З нами Бог, тропар	Рускій Кат. Квартет
20184	Нині Адаме і Служба на Різдво	Рускій Кат. Квартет
20185	Вселенная веселися і На Йордані	Рускій Кат. Квартет
[illegible]	Небо і земля і Різдвяна Колядка	Рускій Кат. Квартет
20159	З нами Бог, Тихая ніч і Дивная ніч	Руській Кат. Квартет
[illegible]	Святий Боже і Услиши Господи	Хор І. А. Саксуна
20233	Слава Єдинородний, ч. 1 і 2	Хор. І. Саксуна
20208	Служба св. Серцю Ісуса, ч. 1 і 2	Хор Ст. Баницького
20209	Служба св. Серцю Ісуса, ч. 3 і 4	Хор Ст. Баницького

12-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ „КОЛЮМБІЯ" ПО $1.25.

70013	Слава во Вишних, Всяческая і Рождество	Хор ім. Лисенка
70011	Вертеп Різдвяний, ч. 1 і 2	Колядники і Орхестра
70000	Бог Предвічний, ч. 1 і 2	М. Зазуляк
70003	Отче наш і Вірую	М. Зазуляк
70017	Ой хто, хто Николая любить	М. Зазуляк
50093-D	The Messiah: Worthy is the Lamb	British Company's Choir
50094-D	The Messiah: His Yoke is easy	British Company's Choir
50097-D	O Holy Night & Nazareth	Columbia Mixed Chorus
50050-D	Medly of Christmas Hymns, P. 1-2	Columbia Mixed Chorus

Просимо завчасу замовляти рекорди на Свята. Незабувайте за своїх і не піддержуйте чужих. Попробуйте дати нам замовлення, а все будете купувати в нас. 290-

SURMA BOOK-MUSIC CO.,

103 Ave. A, New York, N. Y.

(МЕЖИ 6-ОЮ І 7-ОЮ УЛИЦЕЮ).

PHONE: DRY DOCK 3752.

КНИЖКИ ДЛЯ ДІТЕЙ,

ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ":

- **А—А, КОТОЧОК**, збірка пісень, казок і приповідок для маленьких дітей з малюнками М. Бутовича ... 35 ц.
- **РУДЬКО**, життепис одного півня, О. Лелека ... 15 ц.
- **РОБІНЗОН КРУЗО**, оповідання, ілюстрував А. Манастирський ... 50 ц.
- **ЛИХО З ВОГНЕМ**, Дід Модест ... 10 ц.
- **ПЕТРУСІВ СОН**, оповідання. Модест Левицький ... 15 ц.
- **ДІД ЯКІВ**, оповідання. Дедір Дутко ... 15 ц.
- **ЗОЛОТА РИБКА**, віршована казка з ілюстраціями А. Манастирського. Мирон Доля ... 15 ц.
- **ПРИГОДА КАЧУРИКА**, цікаве оповідання для дітей, Б. Герца, переклад зладила Галя Коробочка ... 15 ц.
- **МАТИ-СТРАДНИЦЯ**, образець із побуту українських висиленців в таборі у Гмінді. Марійка Підгірянка, ілюстрував А. Манастирський ... 15 ц.

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

"SVOBODA"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОСФОРД, О. Бр. св. Михаїла, від. 235, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річнім мітінґу 14 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Мих. Бобак, предс.; А. Іж, заст.; Д. Копина, кас.; Мих. Федьо, заст.; Николай Проць, секр.; Ів. Шестак, заст.; Мих. Войнар, Мих. Теплий і Ів. Шестак, контр. комісія. — Н. Проць, секр.

ЙОРКВІЛ, О. Тов. ім. Ів. Франка, від. 77, повідомляє, що на річнім мітінґу 21 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Николай Зарічний, предс.; Конст. Гатала, заст.; Петро Головід, секр.; Стефан Яремцьо, заст.; Петро Федаш, кас.; Евстахій Яремцьо, заст.; Василь Яцейко і Йосиф Ясевич, контр. комісія; Мих. Йоган, Мілько Семен і Казимир Ромашкевич, надз. хорих. — Петро Головід, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367, повідомляє, що на річнім мітінґу 14 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Н. Сорохтей, предс.; Вас. Пукіш, заст.; Д. Сподарик, секр.; А. Антонів, заст.; Т. Рудий, кас.; Т. Ромах, заст.; П. Гринів, В. Андріїв і Д. Федик, контр. комісія; В. Бабій, Г. Лилак і М. Бойко, опікуни хорих; С. Воробець і А. Окіпний, прапорщики; М. Микитин і К. Ільків, представники до У. Н. Дому; Ігнап Бурґер, господар галі.

КАНЗАС СІТИ, КАНЗ. Бр. св. Володимира, від. 323, повідомляє своїх позамісцевих членів, що на річнім мітінґу 21 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Вас. Фединишин голова; Мих. Левусь, заст.; Ф. Кондрук, кас.; Дм. Яремко, фін. секр. Ник. Галакіта, рек. секр.; Петро Ярема і Сидор Зводюк, контрольори; Ів. Віницький і Микита Крикливий, надз. хорих. Мітінґи будуть відбуватись в гали під ч. 31 So. Hallock St., в трету неділю в місяці. — Дм. Яремко, фін. секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, повідомляє, що уряд на 1931 рік є слідуючий: Йосиф Катулька, предс.; Стефан Карбовничак, заст.; Іван Бойко, рек. і фін. секр.; Іван Шипула, заст.; Ілько Куземко, кас.; Мих. Негребецький, заст.; Володимир Крайківський і Йосиф Мицьо, контрольори; Василь Бережанський, поліцай; Василь Куртинець, доз. хорих; Дм. Дудик, дверник.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Запорожська Січ, від. 206, подає членам до відома, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 4 січня, в годині 1.30 пополудни. Проситься всіх членів явитись на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. На сім мітінґу уряд здасть своє справоздання і новий уряд перейме урядовання. До нового уряду увійшли: Мих. Бардачевський, предс.; Стефан Гурбель, заст.; Ілія Околіта, кас.; Михаїл Яцишин, секр. фін.; Петро Сталений, секр. рек.; Мих. Чагарин, Яким Шараварa і Дм. Бойко, контрольори; Ів. Канюба, Мих. Кузів, Мих. Жірман і Кость Корніцький, надз. хорих; Мартин Пробоpівський, Онуфрій Червінський і Андрій Швець, мирові судді; Андрій Сирота і Мих. Карась, прапорщики; Йосиф Кава, кошовий; Олекса Косюк, бібліотекар; Василь Козак і Андрій Каролишин, дверники.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 4 січня, в годині 1-ій пополудни. Проситься членів явитись на сей мітінґ, бо буде вибір уряду на 1931 рік. Контрольори здадуть справоздання і будуть инші важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих, щоб вирівнали свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. — Петро Саідло, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Андрея Первозванного, від. 66, повідомляє, що на річнім мітінґу 27 грудня по справозданню вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Леон Фединяк, предс.; І. Лазорчик заст. пр. секретар А. Дубас заст. К. Вереския, Д. Курник заст. Ів. Чачуна касієр Д. Павлик заст. І. Павлик, контрольна комісія Д. Шумелда і І. Бугера. Також ухвалено, щоб кождий член зложив річно одного доляра податку, а зібрані гроші має висилатися через Обєднанне на народні цілі в старому краю. Рівночасно ухвалено, що член, незаплативши місячної вкладки найдальше до двох місяців, буде суспендований. Збори Бр. будуть відбуватися в першу суботу кождого місяця по першім під ч. 406 Іст 67 вул. Члени, неявившися на кожді місячні збори, неподаючи оправдання, будуть карані після статута. — Леон Фединяк, предс., Андрій Дубас, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів і членкинь Тов. Вільні Козаки, від. 116, що на річнім мітінґу вибрано уряд як слідує: Олекса Михальчишин, предс.; О. Петришин, заст.; Йосиф Пасдавський, кас.; П. Стадник, секр.; Текля Івашків, заст.; Петро Черкас, Ігнатій Івашків і Анна Шевців, контр. комісія; Михайло Скуриак і Ш. Сеньків, опікуни хорих для мущин; Анна Шевців для женщин. Рівнож повідомляється, що місячний мітінґ відбудеться 4 січня, під ч. 839 Савт Брод Стр. Присутність всіх членів і членкинь є конечна на першім мітінґу в році. До праці всі члени, не тільки уряд. Пусті балачки не помагають нашій організації, але спільна праця. — О. Михальчишин, предс.; Й. Пасланський, кас.; Павло Стадник, секретар.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 247, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 4 січня, в годині 2-ій пополудни точно, в гали під ч. 608 Савт Гілд Стр. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо котрий член чи урядник не явиться, буде караний після статута. Буде справоздання урядників і контр. комісії та вибір уряду на 1931 рік. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Заячковський, предс.; Іван Гичка, кас.; Петро Сас, секр.

ПОЗІР! — МАЙНЕРСВІЛ, СЕЙНТ КЛЕР, ТОВЕР СИТІ І ДРУГІ!

Представлення, що були оголошені в суботнішнім числі Свободи, через причини від аматорів независимих, а то:

ВІДЬМИ

— і —

ВЕЧІР СВ. НИКОЛАЯ

вирішено відограти

В НЕДІЛЮ, 4-ГО СІЧНЯ 1931

в годині 4-тій пополудни

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ, на ФРОНТ Ст., Майнерсвіл, Па.

Усіх українських родичів проситься взяти чисельну участь і припровадити своїх дітей, котрим роздасться Різдвяні дарунки. О це просять

Шкільні діти і Молодечий Клюб.

НАЗВУ

КОРАБЛЯ

і день приїзду до Америки вишукуємо в короткім часі.

ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ ДО КРАЮ

Американськими Долярами.

ПАШПОРТИ-ВІЗИ І ПЕРМІТИ

Виробляємо кождому пасажирови.

ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ ДО АМЕРИКИ.

Спроваджуємо родини з Краю.

Полагоджуємо Справи Старокраєві.

По всі інформації пишіть до загально всім знаного бюра:

G. KUNASHEVSKY,

179 E. 3rd ST., NEW YORK, N. Y.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ

НА 1931 РІК

ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ.

Маємо на складі 50 ріжнородних календарів на 1931 рік. — Календаріюм друкований по українськи, свята означені червоними буквами.

Ціна за один календар 30 ц. з пересилкою, а 4 за доляра.

За $1.25 вишлемо 4 Стінні Календарі до Старого Краю до Вашої Рідні, знакомих або де Ви дасьте адресу, а ми пришлемо Вам на се почтову посвідку.

Шторникам, агентам і для тих, що хотять занятися продажею календарів, висилаємо даром спис стінних календарів по гуртовій ціні. За попереднім надісланнем $5.00 вишлемо 30 штук оказових календарів, щобисьте оглянули, а опісля замовляли більше число. Замовлення посилайте на адресу: 250-

UKRAINIAN BAZAR,

170 E. 4th St., New York, N. Y.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ПИТСФИЛД, МАСС.

Збірка на допомогу потерпівшим.

В Питсфилді не було жадного протестаційного віча, бо бракувало сприятливих умов до скликання його. Тому чотири громадяни, Петро Шульган, Григорій Колодрубський, Михайло Соколовський і Олекса Яремій, пішли по Українцях від хати до хати й перевели збірку на допомогу потерпівшим від ляцького терору в Рідним Краю.

Жертви зложили такі українські громадяне:

С. Антонійчук і О. Левкович по $5; по $2: М. Соколовський, О. Яремій, І. Басістий, Розалія Басіста, І. Яремій і П. Андруняк; Іл. Яремій $1.50; по $1: Н. Стефанюк Дмитра; М. Козак, Г. Заверуха, М. Муневич, Н. Стефанюк Стефана, Д. Соколовський, М. Никорчук, А. Гуска, Ю. Спасик, Г. Соколовський, Іл. Семенів, Т. Семенина, Ю. Гуска, І. Олексин, І. Зінкевич, П. Шульган, Г. Базан, П. Яремій, І. Косован, Г. Колодрубський, Я. Харів, Н. Соколовський, Н. Абросійчук, П. Данилів і Катерина Копичак; по 50 ц.: П. Семенів, І. Мартинюк, Г. Яремій, І. Тимчук, Д. Спасик, И. Дзібук, В. Мироняк, Т. Соколовський, О. Гуска, І. Найда, К. Бачинський, Г. Костибаник і Д. Закордонський; по 25 ц.: А. Никорчук і С. Сухінський.

Дня 8-го листопада відбувся спеціяльний мітінґ, на котрім ухвалено вислати протестаційні телеграми до Ліґи Народів і до секретаря стейту в Вашинґтоні. На телеграми зложили слідуючі:

М. Соколовський, Ю. Спасик, І. Ґричак, Д. Соколовський і П. Яремій по $1; А. Никорчук, Н. Стефанюк Стефана, Н. Стефанюк Дмитра і А. Гуска по 50 центів.

Разом зібрано на телеграми $7.00. За телеграми заплачено $4.34. Осталось із збірки на телеграми $3.16. Ці гроші прилучено до збірки на Рідний Край. Разом зібралось на Рідний Край $58.16, котрі вислалось до Краю через Обєднання.

О. Яремій,
секр. 150 відділу У. Н. С.

—o—

СТ. ЛУІС, МО.

Збірка на УВО.

Жертви, зібрані на Святі проголошення Української Державности, 2 листопада 1930 р.

Братство св. Володимира, від. 179 У. Н. С., $100; Самостійне Запомогове Товариство $50; Жіноче Тов. „Любов", від. 373 У. Н. С., $25; Запорожська Січ, від. 113 У. Р. С., $20; І. Добромільський, В. Щупляк, С. Левицький, М. Добромільський, М. Кульчицький і д-р Клим по $5; Н. Тильович, А. Демко і М. Петрівський по $3; Н. Борусевич, Т. Шпить, И. Павлишин, М. Бартіш, Т. Єзуско, В. Паращак, В. Білик, М. Магац, Н. Ружицький і М. Кондрат по $2; В. Петришин і М. Федина по $1.25; Д. Кордоновий, М. Круховський, И. Хлопик, О. Ґрамоцький, О. Хоцінський, о. В. Дяків, С. Пилипчук, М. Квасний, Д. Музичка, М. Чулик, П. Чулик, О. Пасічник, В. Лоґуш, Е. Пюркевич, М. Слонський, І. Любчин, И. Стефанів, В. Андрусишин, Е. Марцінковський, Д. Єлечко, П. Дусановський, І. Паращак, А. Слонська, Озімка, Ю. Добромільська, М. Коваль, М. Марцінковська, А. Дмитрак, Е. Хоцінська, М. Стеців, Ю. Василюка, М. Єзуско, П. Щупляк, И. Шкірка, І. Онуфрей, М. Федчак, М. Іванська, А. Магац, М. Дмитришин, М. Паращак, В. Шпатовський, Нирожак, А. Федчак, В. Кокорудз, К. Любчин, Т. Квасна, А. Савіцька, В. Ґолдак, В. Хлопик, А. Борусевич, А. Ґолдак, Ф. Земба, П. Ярема, І. Дмитрак, Р. Стефанів, М. Левицька, А. Кондрат, С. Добромільська, Р. Кокорудз, П. Лесів, Т. Лесів, А. Ґрамоцька, М. Круховська і Т. Владика по $1; М. Хомик, п. Зілінська, Ю. Мікуляк, Г. Федина, п. Курдак, М. Волянський, П. Летвицький, М. Морашко, І. Чернявський, П. Ґолдак, Н. Павліковський, Н. Стадник, А. Чайковська, М. Буш, Н. Федчиня і В. Гук по 50 цнт.; дрібні датки $1.55.

Разом зібрано $330.30. З продажі відзнак $78.08. Разом $408.08. Розходу було $68.33. Осталось $340.05, які вислано на У. В. О. через Обєднання.

КОМІТЕТ ЛИСТОПАДОВОГО СВЯТА:

І. Добромільський, предс.
Марія Круховська, кас.
В. Ґолдак, секретар.

—o—

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

З Листопадового Свята на Рідний Край.

Свято Першого Листопада, яке відбулося дня 16 листопада, принесло загального доходу $779.50. Видатки на протестаційні телеграми, салю і т. п. враз з $500, висланими на УВО, виносили $753.04.

Осталося в касі $26.46.

Жертвували на концерті:

Братство св. Василія, від. У. Н. С., $15; Тов. ім. Ів. Франка, від. У. Н. С., $10; Бр. св. Георгія, від. У. Н. С., $10; Бр. св. Петра і Павла, від. Провидіння, $10; В. Соткевич $5; П. Копчак і С. Гаврилюк по $3; Г. Слободян, П. Парута, П. Стечишин, П. Зазуляк, Гр. Мичакович, В. Слободян, П. Гасій, Гр. Рибачок, П. Манастирська, С. Слободян, Т. Свистун, П. Кобільник і С. Оленчак по $2; М. Клапко, П. Рій, П. Парута, П. Мрук, П. Боднар, П. Стечишин, П. Настасяк, д-р Дубас, П. Сампара, П. Лев, П. Черкас, И. Ілик, Іл. Кісь, І. Колодій, С. Бабяк, И. Білінський, П. Кудира, П. Василенко, П. Мельниченко, П. Баглай, П. Малиндевич, І. Лещин, В. Мойсей, П. Сивуляк, П. Самич, П. Черняк, П. Рутецька, Н. Кісь, П. Данилов, Н. Яримович, П. Просіцький, П. Малиняк, Т. Грицей, П. Несевич, М. Стевич, М. Мартинів, С. Вільчинський, П. Мельник, Е. Городиська, П. Пташинська, П. Кукура, І. Слободян, І. Савчин, П. Дубас, Т. Родинський, С. Поперечний, П. Данилович, М. Бішко, П. Кичура, Д. Теріч, Т. Івасин, П. Перчак, М. Купина, М. Маваня, С. Савчинський, Н. Смолиґа, Т. Филипчук, І. Дуда, П. Воловнік, Н. Самбір, П. Баранецький, С. Кордечвий, В. Пухата, Гр. Шагала, П. Стельсько, П. Березницький, П. Дурайський, П. Чипа, Н. Састапчук, Гр. Лисюк, М. Шеґда, М. Стефаник, І. Хмелик, Б. Биґаля, Д. Ростяк, М. Юнка, М. Коцюк, П. Ґросецький, Т. Андрушка, І. Фишипкевич, П. Виклинець, П. Граб, П. Куляк, П. Михалюк, Г. Канюка, П. Сокальчук, М. Буньо, В. Канюка, П. Бабяк, М. Гешвяк, О. Горохівський, К. Мелько, С. Чорномаз, І. Затовський, Р. Канюк, К. Шпікула, Р. Карбівник, І. Качмарчук, І. Сорока, И. Михайлюк, М. Вишиванюк, П. Слободян, І. Пеленський, П. Грицишин, М. Ґрамяк, М. Ґрамяк, П. Бурак, П. Ситкевич, П. Шурин, П. Гасій, М. Кончак, С. Гаврилюк, І. Банах, П. Шеремета, П. Паращак, П. Шмільський і П. Крайник по $1.

ЗА УРЯД:

Т. Свистун, предс.
С. Слободян, секр.
П. Кобільник, кас.

Діти.

— Мамо, відгадай загадку: Що це є: „Тарахкає дзюбом, є має три ноги"?

— Це був би бузько... та він має лише дві ноги.

— Так, мамо, та я хотів, щоби тобі прийшлося трохи тяжче відгадати.

—o—

— Івасю, чому ти такий сумний? Таж нині твої імянини, маєш так богато тісточок і цукорків!

— Так, та мені сказали, що можу їх їсти скільки хочу, а я вже не можу їх більше їсти.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

КУПУЙТЕ ФАРМИ!

Земля — це один найпевніший спосіб забезпечення собі будучности. Земля, це найпевніший інвестмент, нічого не є так певного, як земля. Тепер найліпша нагода купувати фарми, бо з весною треба буде заплатити о много більше. Я маю великий вибір дуже добрих фарм в стейті Delaware і в стейті Pennsylvania. Фарми в стейті Delaware з гарними забудованнями, земля дуже урожайна, підсоння дуже добре, земля рівна, все родиться, фарми близько великих міст і фабрик, є школи і церкви. Фарми тепер такі тані, що вже ніколи не будуть таньші, населення що-рік то прирастає, але земля ніколи не прирастає. Маю також много бизнесів на продаж, як: ґросерні, бучерні, пекарні і т. п. Отже, коли хто хотів би купити якийсь бизнес або фарму, прийдіть або пишіть на адресу: 30-

ПЕТРО ЛЕВИЦЬКИЙ,

405 E. 4th St., або 221 Edgmont Av. Chester, Pa.

DR. N. M. HNATYSHYN

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ І АКУШЕР

2191 Professor St., Cleveland, Ohio

(Проти українського банку).

Телефон: Atlantic 2054.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

153 Avenue B, New York, N. Y.

(межи 9. і 10. ул.)

Tel.: ALGONQUIN 8625.

Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі від 12 до 1-шої вполудне, або після умови.

DR. M. SMITH

перенїс свій офіс під число

9 LIVINGSTON PLACE, NEW YORK CITY

ріг 16th Street (ч. 318 East) напроти нового шпиталю межи 1st Ave. і Stuyvesant Park.

Telephone: Stuyvesant 5760.

НА СВЯТА КРАЄВІ

ГРИБИ

спроваджені

З ГУЦУЛЬЩИНИ.

Ціна $1.75 за фунт.

Замовлення слати до:

PETER MARTINUK,

192 Eldert St., Brooklyn, N. Y.

Phone: Brunswick 7187.

АДВОКАТ

Б. ПЕЛЕХОВИЧ

2300 WEST CHICAGO AVE. CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах, займається переглядапнем абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи. 191—

НА СВЯТА

- Святочні Картки, желятинові з золотим витиском на Різдвяні свята або Новий Рік, ціна за дозин ... $ .50
- Картки Хр. Раждається, форма книжочки, 5 карток ... 1.00
- Картки з желанням Іменин, форма книжочки, 6 карток ... 1.00
- Народні картки з желанием Веселих Свят, дозин ... .50
- Листові папери, дуже гарно декоровані і золочені, з відповідними написами, до тата, мами, родичів, брата, сестри, дівчини і на Рожд. Христове, дозин ... 1.00
- Листе рожі велике, до роблення квіток, 12 дозинів ... 1.00
- Папір тонкий, до роблення квіток, дозин ... .25
- Осередки до квіток, дозин ... .60
- Паперові Шопки-Вертепи, 4 ріжні за ... 1.00
- Ладан, мала пачка
- Календар-книжка „Просвіти" зі Львова ...
- Календар Червоної Калини ...
- Стінні календарі, 5 за ...

Замовлення посилайте на адресу

UKRAINIAN BAZAR,

170 E. 4th Street, New York, N. Y.

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦІ

Ми робимо гарні похорони

ПО $150

Без ріжниці як далекі позамісцевости, кличте нас:

Офіс: 485 AVON AVENUE.

Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

Telephone: Orchard 2568

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(28).

Тарзан вернув до племени Керчака добре обладований. Гордо оповідав він про свої славні подвиги й показував свою добичу. Керчака їла завидість, що один член його племени був славніший від нього. Він шукав якоїсь нагоди, щоби зігнати на Тарзані гнів.

—o—

Місяць вправляв Тарзан луком і стрілами. В той час він розсліджував хатину й найшов там металеву скринку з деннком свого батька, кілька фотографій та медалйон, висаджений діямантами. Се заходило його очи! Він повісив його собі довкола шиї, як се робили чорні люди.

—o—

Як йому вже не стало стріл, Тарзан поповнив свій запас, коли чорні заняті були пиром. Знова зхопив їх страх, як вони побачили сліди нових відвідин невиданої, надземної істоти. Вертаючи домів, Тарзан стрінув львицю Сабор та пустив на неї свої стріли.

—o—

Знявши велику шкіру, він поспішив до племени, яке зібралося, щоби подивляти сей новий доказ його відваги. Лишень один Керчак держався здалека — з люти й досади. Нагло його скочило Керчакові до голови. Він кинувся на зібраних, кусаючи й бючи довкола. „Ходи сюди, Тарзан", він кричав, „ходи до бою".

—o—

З запертим віддихом дивилося плем'я, як Керчак з ревом кинувся на малу постать. Тарзан виняв свій ніж і вдарив Керчака під груди. Поцілив під серце. Вони боролися далі. Потім велике тіло задрожало, напружилося й упало. Керчак був неживий. Так молодий лорд Грейстовк став королем малп.

—o—